

Світлана Коваленко,

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри практики англійської мови,
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
<https://orcid.org/0000-0001-5981-9203>
м. Суми, Україна*

Андрій Ворначев,

*кандидат філологічних, доцент,
доцент кафедри іноземної філології та перекладу,
Київський національний торговельно-економічний університет
<https://orcid.org/0000-0003-0342-0601>
м. Київ, Україна*

Оксана Зубенко,

*асистент кафедри іноземних мов професійного спрямування,
Донецький національний університет імені Василя Стуса
<https://orcid.org/0000-0001-5435-5817>
м. Вінниця, Україна*

Blended learning як інноваційний підхід навчання іноземної мови

Blended learning as an innovative approach to foreign language learning

***Анотація.** XXI століття вимагає нових підходів до навчання іноземних мов. Впровадження сучасних інноваційних освітніх технологій у навчальному процесі закладу вищої освіти створює нові можливості реалізації дидактичних принципів індивідуалізації та диференціації навчання, позитивно впливає на розвиток пізнавальної діяльності студентів, їхньої творчої активності та свідомості. Теорія застосування *blended learning* у закладах вищої освіти потребує подальших суттєвих досліджень, адже сьогодення вимагає змін у навчальному процесі шляхом підлаштування до вимог життя суспільства, що зумовлює актуальність нашого дослідження. Мета статті полягає у з'ясуванні сутності змішаного навчання під час опанування іноземної мови в закладах вищої освіти на основі навчального комплексу «*Business Partner*» (PEARSON). Для опису теоретичного матеріалу використано основний метод – описовий, із прийомами контекстуального аналізу, класифікації, узагальнення та інтерпретації. У роботі змішане навчання визначене як різновид методики, коли відбувається поєднання онлайн-навчання (студенти опрацьовують теоретичний матеріал само-*

стійно, фіксують незрозумілі нюанси), традиційного (студенти обговорюють пройдений матеріал, з'ясовують незрозуміле раніше) та самостійного навчання (закріплення інформації відбувається в будь-який зручний для студента час за допомогою виконання завдань у додатку MyEnglishLab). Переваги змішаного навчання: залучення Інтернет-технологій, самостійність студента, економія часу, регулярність, швидкий зворотний зв'язок, висока об'єктивність оцінювання, результативність. Недоліки: потреба в Інтернет-зв'язку в будь-якому місці та якісному з'єднанні, необхідність у сучасному обладнанні. Застосування змішаного навчання під час опанування іноземної мови принципово важливе, адже це ефективний розподіл навчального матеріалу у зручному темпі, і в результаті студент отримує повноцінний навчальний досвід. Перспектива подальших досліджень полягає в детальному вивченні моделей змішаного навчання, що можуть застосовуватися для найбільш ефективного опанування іноземних мов.

Ключові слова: змішане навчання, іноземні мови, заклад вищої світи, онлайн, офлайн, самостійність.

Summary. The 21st century requires new approaches to learning foreign languages. The introduction of modern innovative technologies in the higher educational process creates new opportunities for the implementation of didactic principles in individualization and differentiation, has a positive effect on the development of cognitive students activity, their creative activity and consciousness. The theory of blended learning at higher educational establishments requires further substantial research because today needs changes in the educational process by adjusting to the requirements of society, which determines the relevance of the study. The purpose of the article is to clarify the essence of blended learning during the acquisition of a foreign language at higher educational establishments based on the educational complex "Business Partner" (PEARSON). To describe the theoretical material, there is used descriptive method with the techniques of contextual analysis, classification, generalization and interpretation. In the article, blended learning is defined as a kind of methodology, where there is a combination of online (students develop theoretical material independently, record incomprehensible nuances), traditional (students discuss the material, find out incomprehensible things previously) and self-study learning (occurs in any convenient for the student time by performing tasks in the application MyEnglishLab). Advantages of blended learning: involvement of Internet technologies, student independence, time savings, regularity, fast feedback, high objectivity of assessment, effectiveness. Disadvantages: the need for Internet connection anywhere and its high-quality connection, the need for modern equipment. The use of blended learning in studying a foreign language is fundamentally important because it is an effective distribution of educational material at a convenient pace and as a result, the student gets a full learning experience. The prospect of further research is to study the models of blended learning in detail that can be used for the most effective studying foreign languages.

Key words: blended learning, foreign languages, higher educational establishments, online, offline, independence.

Вступ. XXI століття засвідчує надзвичайну динаміку світових змін. Сьогодення приносить суттєві виклики у життя суспільства. COVID-19 яскраво продемонстрував, що всі набутки щодо освіти офлайн виявилися не зовсім ефективними, і довелося вчитися працювати в освітньому просторі по-новому. Впровадження сучасних інноваційних освітніх технологій у навчальний процес вищого навчального закладу створює нові можливості реалізації дидактичних принципів індивідуалізації та диференціації навчання, позитивно впливає на розвиток пізнавальної діяльності студентів, їхньої творчої активності та свідомості. Сучасним та найбільш затребуваним напрямом розвитку освіти вважається змішане навчання (blended learning).

Вітчизняна та зарубіжна наука поняття «змішане навчання» (англ. blended learning) розглядає як об'єднання традиційних формальних засобів навчання: роботу в аудиторіях, вивчення теоретичного матеріалу, – із неформальними, наприклад, з обговоренням дискусійних питань за допомогою електронної пошти та Інтернет-конференцій. Під змішаним навчанням розуміють використання комбінації електронного та аудиторного навчання. Його визначають також як поєднання дистанційного і традиційного спілкування в інтегрованій навчальній діяльності та трактують як підхід, що інтегрує традиційне та комп'ютерно опосередковане навчання в педагогічному середовищі [4].

Blended learning – це цілеспрямований процес здобування знань, набуття вмінь та навичок в умовах інтеграції аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності суб'єктів освітнього процесу на основі впровадження і взаємного доповнення технологій традиційного, електронного, дистанційного та мобільного навчання за наявності самоконтролю студента за часом, місцем, маршрутами та темпом навчання [3].

Б. Аккоюнлу та М. Соїлу, досліджуючи ставлення студентів до впровадження змішаного навчання в середовище університетів, зазначають, що змішане навчання – це не просто поєднання традиційного і дистанційного, це використання різних методів шляхом поєднання особистісного навчання і технологій дистанційного під час роботи у класі для найкращого досягнення мети. Автори вказують, що розвиток комп'ютерних технологій і засобів, за допомогою яких учні та студенти можуть вільно користуватися Інтернет-послугами, значно підвищують можливості дистанційної освіти, однак замінити викладача поки що повністю не вдалося [5].

М. Канер визначає змішане навчання як поєднання онлайн-ового доступу до навчального контенту з кращими методиками

безпосередньо в класі й «живого» пояснення, яке дає змогу персоналізувати навчання, побудувати урок для різних груп учнів. Вчений пропонує під час змішаного навчання для досягнення поставленої мети поєднувати: різні вебтехнології (наприклад, живий віртуальний клас, самостійне комп'ютерне навчання, потокове відео, аудіотекст); різні педагогічні підходи (наприклад, біхевіоризм, когнітивізм, конструктивізм) для отримання оптимального результату навчання з цифровими технологіями або без них; будь-яку форму цифрових технологій (наприклад, відеозапис, вебнавчання, фільм) із живим словом вчителя; цифрові технології з реальними практичними завданнями, щоб утворити гармонійний ефект навчання та набути практичного досвіду. Така думка автора підтверджує той факт, що цифрові технології значно впливають на характер, форму навчальних занять, різновид діяльності учнів, проте головне місце, на нашу думку, має відводитися особистій взаємодії між учасниками освітнього процесу, хоча при цьому змінюється характер використання інформаційних технологій для опосередкованих взаємодій [6].

Питання змішаного навчання досліджували також К.Л. Бугайчук, В.М. Кухаренко, О.В. Коротун, К.В. Копняк, О.О. Рафальська, Н.В. Рашевська, А.М. Стрюк, Г.В. Ткачук, Г.А. Чередніченко, Л.Ю. Шапран, Т.С. Шроль. Серед зарубіжних вчених – С. Грехем, С. Моебс, С. Вейбелзах, Д. Пейнтер, Р. Сченк.

Проте теорія застосування *blended learning* у закладах вищої освіти потребує подальших суттєвих досліджень із боку виявлення позитивно-негативних моментів під час вивчення іноземної мови, адже сьогодення вимагає змін у навчальному процесі шляхом підлаштування до вимог життя суспільства у XXI столітті, що зумовлює актуальність нашого дослідження.

Мета статті полягає в з'ясуванні сутності змішаного навчання та виявленні суттєвих переваг та недоліків змішаної форми навчання під час навчання іноземної мови в закладах вищої освіти на основі навчального комплексу «Business Partner» (PEARSON).

Методологія та методи дослідження. У нашій роботі було використано основний метод – описовий, із прийомами контекстуального аналізу, класифікації, узагальнення та інтерпретації. Це дало змогу описати теоретичний матеріал стосовно досліджуваної проблематики.

Виклад основного матеріалу дослідження. У нашій роботі змішане навчання, або *blended learning*, було визначене як різновид гібридної методики, коли відбувається поєднання онлайн-навчання, традиційного та самостійного навчання (Рисунок 1).

Рис. 1. Змішане навчання

Е. Розетт і Р. Воган Фразе стверджують, що в рамках змішаного навчання поєднуються протилежні, на їхній погляд, підходи: як формального, так і неформального навчання, навчання «віч-на-віч» і спілкування онлайн, керовані дії зі сторони педагога і дії, які самостійно вибирає педагог для досягнення особистих цілей і цілей організації [8].

Вважаємо, що технологія навчання іноземної мови за допомогою змішаного формату має будуватися за схемою: 1) онлайн – під час першого етапу студенти опрацьовують теоретичний матеріал самостійно, фіксують незрозумілі нюанси, які потребують пояснення (приклад 1):

VIDEO 2 1.1.1 Watch the video featuring Haiyan Zhang, Innovation Director at Microsoft Research, and answer the questions.

1 Where is Haiyan based in her current job?
 2 What is her first top tip for getting a job in technology?
 3 What does she recommend doing when you are faced with a new challenge?

4 Are these sentences true (T) or false (F)? Watch the video again to check your answers.

1 Haiyan gets her best ideas when she's hanging out with her work colleagues.
 2 She's interested in innovations that make a difference in people's lives.
 3 She's worked as a teacher, a software engineer and a consultant.
 4 When she refers to her 'old XT', she means the video game she used to play as a child.
 5 Project Fizzyo is a gadget that enables people with cystic fibrosis to control a TV using their breathing.
 6 The Emma Watch has been designed to help a person with the symptoms of Parkinson's disease.
 7 One of Haiyan's tips is to find people with similar interests who you can talk to and come up with ideas together.
 8 Haiyan's ambition is for her and her team to help a million people in the world.
 9 As a woman, Haiyan found it difficult to get into technology, but meet people who helped her.
 10 Her advice to women is, even if you're unsure what to say in a meeting, it's best to speak up.

Приклад 1. “Business Partner”– Students book, p. 8

2) офлайн – студенти обговорюють пройдений матеріал, з’ясовують незрозуміле раніше (приклад 2, приклад 3):

4 Work in pairs or small groups. Discuss these questions.

- 1 How did Haiyan overcome the problem of being one of only a few women studying computer science and breaking the glass ceiling?
- 2 How easy is it for women to get into technology in your country/region?

Приклад 2. “Business Partner” – Students book, p. 8

5A Match the words and phrases in the box with the definitions.

code gadget
high-tech innovator
insight prototype
researcher unorthodox
well thought out

- 1 someone who introduces changes and new ideas
- 2 write computer programs
- 3 planned and organised carefully
- 4 a sudden, clear understanding of something or part of something, especially a complicated situation or idea
- 5 the first form of a new design, or a model used to test the design before production
- 6 a small, useful and cleverly designed machine or tool
- 7 different from what is usual or accepted by most people
- 8 someone who studies a subject in detail in order to discover new facts or test new ideas
- 9 using the most modern machines and methods in industry or business

Приклад 3. “Business Partner” – Students book, p. 8

3) самостійне навчання – закріплення інформації відбувається в будь-який зручний для студента час та місце за допомогою виконання завдань у додатку MyEnglishLab (приклад 4).

The screenshot shows the My English Lab Business Partner interface. At the top, there is a navigation bar with the My English Lab logo and the title 'Business Partner'. Below the navigation bar, there is a section titled 'Exercise 1' with the instruction 'Choose the sentences which use articles incorrectly.' There are seven multiple-choice options listed below the instruction.

Exercise 1

Choose the sentences which use articles incorrectly.

- Sometimes small ideas become great innovations.
- They were given an useful advice about time management.
- It's important to be aware of the potential risk.
- After many meetings, breakthrough was achieved.
- Experts encourage making prototype early on in the process.
- Eventually, we found a solution to the problem.
- An invention can take a time to perfect.
- The best innovators need a lot of the determination.

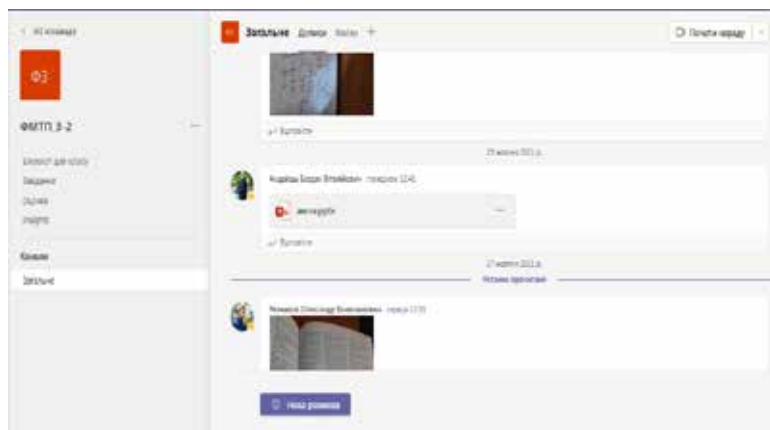
Приклад 4. “Business Partner” – MEL

Основна відмінність змішаного навчання від звичайного – це активне використання різноманітних технологій, що стають повноцінною частиною навчального процесу. Варто зауважити і про поєднання різних підходів, способів подачі матеріалу, видів роботи. Наприклад, частина

об'єктивність оцінювання. Різноманітність навчання дає змогу викладачеві побачити прогалини в знаннях студента, а наприкінці навчання – краще проаналізувати його прогрес; 7) результативність. Покращення мотивації та застосування різноманітних технік сти- мулює до кращого засвоєння інформації, що є бажаним для студентів.

Приклад 6. “Business Partner” – MEL

Приклад 7. Виконання завдань на платформі Teams

Як показує практичний досвід застосування змішаного навчання для опанування іноземної мови, окрім великої кількості переваг, також є недоліки, зокрема, потреба в Інтернет зв'язку у будь-якому місці та якісному з'єднанні. Також є необхідність у сучасному обладнанні для використання усіх можливостей змішаного навчання.

Вважаємо, що застосування змішаного навчання під час опанування іноземної мови принципово важливе, адже це ефективний розподіл навчального матеріалу і часу як студента, так і викладача. Це можливість працювати безперервно з новим матеріалом, але в зручному темпі.

Висновки з дослідження. Глобалізаційні процеси спрямовують сучасну молодь до індивідуальної самореалізації, де вагоме місце належить опануванню іноземних мов. XXI століття вимагає нових підходів до навчання іноземних мов. Змішане навчання є найбільш логічним і природним кроком удосконалення традиційної моделі навчання. Blended learning – це новітня методика освіти, де студент засвоює одну частину матеріалу онлайн, а іншу частину матеріалу вивчає разом із викладачем. Водночас усі учасники навчального процесу самостійно керують своїм часом та місцем, проте усі активності впродовж вивчення певної теми логічно пов'язані між собою і, як результат, студент отримує повноцінний навчальний досвід через зручність та гнучкість змішаного навчання.

Перспектива подальших досліджень полягає в детальному вивченні моделей змішаного навчання, що можуть застосовуватися для найбільш ефективного опанування іноземних мов.

ЛІТЕРАТУРА

1. Змішане навчання: поєднуємо інструменти та ефективно готуємось до IELTS. URL: <https://studway.com.ua/blended-learning/>.
2. Моделі змішаного навчання для уроків англійської. URL: <https://grade.ua/uk/blog/blended-learning-models-for-teaching-english/>.
3. Теорія та практика змішаного навчання : монографія / [Кухаренко В.М., Березенська С.М., Бугайчук К.Л. та ін.]; за ред. В.М. Кухаренка. Харків : Міськдрук, НТУ ХПІ, 2016. 284 с.
4. Фандєєва А.Є. Змішане навчання як технологія змін і трансформації. *Народна освіта*. URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=4544.
5. Akkoyunlu B., Yilmaz Soylu M. A Study on Students Views On Blended Learning Environment. *The Turkish Online Journal of Distance Education*. 2006. 7. Vol. 7, Num. 3. Pp. 43–56. URL: <http://tojde.anadolou.edu.tr/yonetim/icerik/makaleler/274-published.pdf>.
6. Caner M. The definition of blended learning in higher education. *Blended Learning Environments for Adults: Evaluations and Frameworks*. 2012. URL: https://www.researchgate.net/publication/288443155_The_Definition_of_Blended_Learning_in_Higher_Education.
7. O'Keeffe M., Dubicka I., Rosenberg M. Business Partner C1 Coursebook with MyEnglishLab. Pearson Educated Limited, 2020. 172 p.
8. Rossett A., Vaughan F. Blended learning Opportunities. Publ. CEO Epic Group, Brighton, 2003. Retrieved from URL: https://www.researchgate.net/publication/228669485_Blended_Learning_Opportunities.